

Извештај за проценка
на организациските
и институционалните
капацитети на националните
совети за БЗР во земјите од
ИПА регионот

Содржина

Предговор.....	5
Вовед.....	7
Позадина и намена	7
Пристап и методологија	8
Главни проблеми и прашањаи извори на собирање на податоци	10
Ограничувања (време, ресурси, информации)	10
Распоред.....	11
Институционални профили на Националните совети за БЗР и наоди од проценката	12
Косово*	12
Проект партнер: Косовско здружение за безбедност и здравје при работа (KOSHA).....	12
Организациска и институционална проценка	13
Македонија	16
Проект партнер: Македонско здружение за безбедност и заштита при работа (МЗЗПР) 16	
Организациска и институционална проценка	17
Србија	23
Проект партнер: ЕКО Центар Србија	23
Организациска и институционална проценка	25
Албанија	28
Проект партнер: Албански центар за безбедност и здравје при работа (AOSHC).....	28
Црна Гора	28
Проект партнер: Здружение за безбедност при работа (SWAM).....	28
Во насока на дополнителни согледувања	29
Надлежности на Националните совети за БЗР	30
Организациска поставеност и структура на Националните совети за БЗР	33
Меѓусебно поврзани прашања	34
Модели и искуства од земјите-членки на ЕУ	34

Проект: **“Подобрување на работните услови и безбедноста и здравјето при работа како поддршка на земјите од Западен Балкан за пристапување кон Европската Унија”**

Период на евалуација: **Април – Јуни 2020**

Локација (земји, регион итн.) на евалуација: **ИПА Земји**

Евалуатор: **Зоран Стефановски и Кирил Ристовски**

Консултан од областа: **м-р Милан Петковски**

Организација што ја наредува проценката:
Македонско здружение за заштита при работа (МЗЗПР)

Контакт лице за евалуација од проектниот тим:
Славица Јанкова

Предговор

Оваа проценка беше извршена на барање на Македонското здружение за заштита при работа - МЗЗПР, како координатор на проектот „ Подобрување на работните услови и безбедноста и здравјето при работа како поддршка на земјите од Западен Балкан за пристапување кон Европската Унија “, поддржан од Европската комисија. Евалуацијата беше спроведена во земјите од ИПА регионот опфатени со овој проект. Овој извештај за проценка на организациските и институционалните капацитети на националните совети за БЗР ги интегрира повратните информации од координаторот на проектот. Евалуацијата беше спроведена во периодот април-јуни 2020 година од страна на Зоран Стефановски и Кирил Ристовски.

Вовед

Позадина и намена

Регулирањето на дадена социјална сфера, како на пример правата на вработените во однос на безбедни работни услови наложува интеракција помеѓу одноското законодавство, неговата имплементација и надзор, како и вклученост и партиципативен пристап и практики кои се однесуваат на процесите кои ги претставуваат различните форми и нивоа на социјален дијалог во рамките на таа социјална сфера. Во основа, правото на безбедни работни услови подразбира спроведување на правата кои произлегуваат од функционален систем кој во суштина би требало да е чувствителен на следниве прашања:

- Обврска за спроведување и промовирање на општо прифатени права како столбови на функционални општества;
- Правна рамка каде прашањата од дадена сфера (БЗР) се регулираат;
- Хармонизирање на интересите на засегнатите страни;
- Овозможување механизми за контрола и евалуација на функционирањето на безбедноста и здравјето во еден работен систем;
- Холистички пристап за справување со мултидисциплинарна област, како што е безбедноста и здравјето при работа;
- Спречување и свест кои водат кон избегнување наспрема справување со несаканите ефекти;
- Постојано градење на капацитети и комуникација помеѓу засегнатите страни во оваа област.

Капацитетите на носителите на овие процеси во област која ги опфаќа правата за безбедни работни услови, културата на дијалог и инклузивноста, одговорноста и транспарентноста се клучни компоненти за постигнување на квалитетни решенија во регулирањето на ваквата област.

Исто така, капацитетите на засегнатите страни во оваа област се несомнено важни. Имено, подобрувањето на капацитетите подразбира подобрување на конечниот исход за исполнување на надлежностите, а притоа и подигање на капацитетите на институциите за развивање на нови модели на работење кои се во полза на крајната цел во оваа област.

Работните услови се главни показатели за нивото на функционирање на системот за безбедност и здравје при работа. Примената на мерки и усогласеност со стандардите, како и примената на политики, стратегии и законски решенија, ги поместуваат границите во однос на бројката на несреќи, повреди и професионални болести до пониски вредности, а од друга страна, ги поместуваат и границите на превентивната култура, партнерство и инклузивен дијалог до повисоки вредности, како на пример спроведување на правата од работен однос и грижа за севкупната добросостојба на вработените која е значително подобрена.

Специјалните органи воспоставени од страна на владите во областа на безбедност и заштита при работа се најчесто резултат од исполнувањето на потребата за поголем опфат на искуства и знаења во дадена област со цел да се осигура ефективност и комплементарност на системите кои директно или индиректно влијаат на општата ситуација во БЗР областа. Развојот на капацитетите значително се препознава како еден од најважните елементи за испорачување и одржување на придобивките од работењето на БЗР Советите. Градењето на капацитет е повеќе од дополнителна компонента од интервенциите за подобрување на работењето и успешноста на сите страни инволвирани во БЗР областа. Ова подразбира посветеност и решителност за придвижување на нештата напред на вистински и значаен начин.

Пристап и методологија

Во рамките на проектот „Подобрување на работните услови и безбедноста и здравјето при работа како поддршка на земјите од Западен Балкан на патот на пристапување кон Европската унија“, согласно Договорот бр. IPA/2019/413-810, потпишан со Европската комисија, Македонското здружение за безбедност и заштита при работа (МЗЗПР) во насока на исполнување на општите и специфичните проектни цели, предвидени во рамките на проектот, презема активности со кои директно се придонесува за јакнење на граѓанските организации и зподобрување и зголемување на нивното активно учество во развој на политики и процеси на имплементација кои се поврзани со областа на безбедност и заштита при работа во државите од Западен Балкан. Согласно Условите на проектот, предложената методологија за овој договор за обезбедување услуги подразбира користење на низа алатки за проценка и други методи за да се проценат капацитетите и работењето на Националните совети во три држави од проектот.

Генерално, задачите на овие Совети опфаќаат: поведување иницијативи за нови регулативи во областа на безбедност и здравје при работа и развој на национална програма за промовирање и унапредување на ефективни дејствија и практики во областа на безбедност и здравје при работа. Помеѓу другото, овие Совети имаат важна улога и треба да придонесат за продуктивниот социјален дијалог во самата област. Покрај нивните формални можности за делување, од суштинска важност е и институционалниот и организациски капацитет на Советите како формални органи во БЗР областа. Недостатокот на капацитет го попречува ефективниот развој на улогата и работењето и успешноста на овие стручни тела во оваа област.

Проценката на капацитетот на оваа група на засегнати страни служи за обезбедување на организациска саморефлексија, а притоа и исполнување на мисијата; воедно тоа претставува и начин за споделување на заеднички загрижености и воспоставување на основа за заедничко утврдување на приоритети за натамошно делување во насока на ефективност, ефикасност и влијание. Со помош на овој партиципаторен процес се гарантира сопственоста во однос на утврдувањето и реализирањето на перспективите на институцијата/организациската потпирање на заложбата која произлегува од предностите и ограничувањата кои ги поседува самата организација/ институција и оние со кои се соочува. Националните совети се експертски тела кои согласно својата структура обезбедуваат партиципаторен пристап и влучување на сите релевантни засегнати страни кои имаат интерес и формална улога во дизајнот, имплементацијата и евалуацијата на политиките за безбедност и здравје при работа. Корисноста од активното функционирање на овие Совети е директно поврзана со капацитетите кои тие ги имаат на институционално и организациско ниво, како и во однос на нивното влијание во областа на безбедност и здравје при работа.

Со цел да се постигне целта од Описот на проектот, понудената методологија нуди основа за квалитативна и сеопфатна анализа на тековната состојба во однос на организацискиот и институционалниот капацитет на Советите за БЗР, како и постоечките капацитети за застапување и лобирање на членките на овие Совети за БЗР. Методологијата нуди анализа со која се предвидува вклучување на партиципаторен пристап во проценката на капацитетите на самите БЗР Совети, како и работен преглед и анализа на информациите кои се однесуваат на работењето на овие Совети.

Целта на анализата е да се утврди основа за натамошно и континуирано јакнење на организациските и институционалните капацитети на формално воспоставените Национални совети за БЗР во 3 IPA држави, како и унапредување на утврдувањето стандарди и структуриран дијалог помеѓу сите релевантни засегнати страни во областа на БЗР.

Предвидениот пристап за оваа задача е поддржан со партиципаторно, заедничко утврдување на јаките страни на организацијата врз основа на кое се донесуваат планови за делување со цел да се осигура натамошен развој и ефикасно функционирање. Покрај ова, процесот на проценка предвидува промовирање на критичко размислување и самостојно учење кое пак доведува до воспоставување на темел за заедничка визија и исполнување на мисијата.

Пред оваа проценка, консултантот имаше средба со раководството и клучните вработени во МЗЗПР со цел да им го претстави прегледот на процесот за проценка на капацитетите и размена на очекувања во врска со целосниот процес. Оваа задача се спроведе во последователна низа на активности во согласност со Описот на проектот. Процесот на проверка опфаќаше учество на претставници од сите Совети за БЗР од секоја една земја.

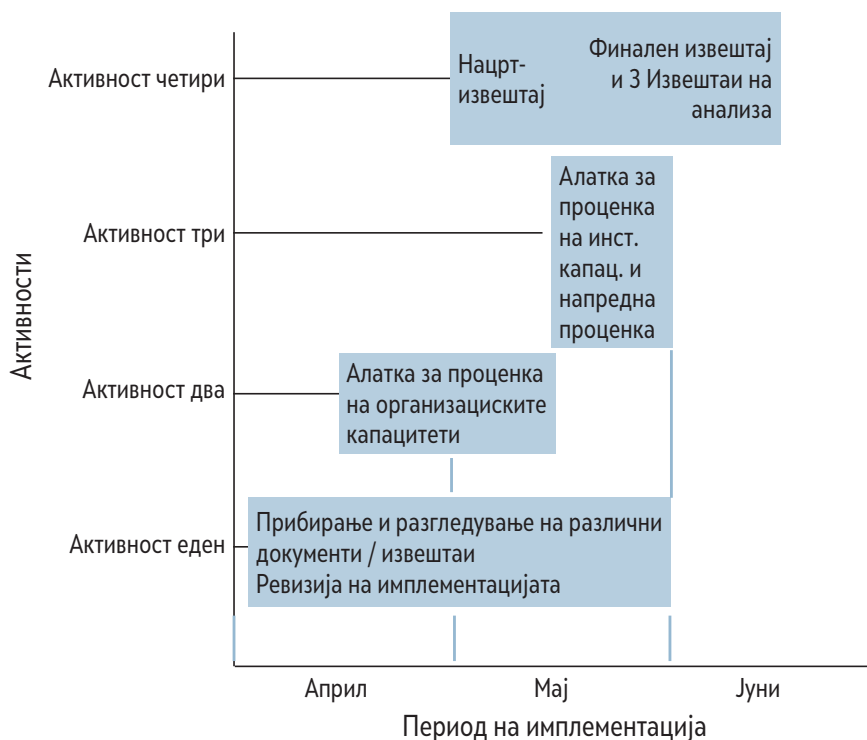
Првата активност се однесува на разгледување и анализа на постоечки материјали, документи, извештаи и други слично информации во однос на работењето на Советите за БЗР. Ова е со цел да се добие значајна претстава за функционирањето на овие Совети како важен дел од структурниот дијалог на сите засегнати страни во однос на регулирањето на областа за БЗР. Оваа фаза исто така опфаќа разгледување на имплементацијата а стратешки документи кои предвидуваат учество на Национални совети. За таа намена, се предвидува комбинација од разгледување на документи и извештаи поврзани со имплементацијата на активности за стратешкиот документ и дополнителни консултации со претставниците на Советите.

Втората активност подразбира спроведување на проценка на капацитетите на Советите за БЗР од страна на оценувачот со примена на алатка за проценка на капацитетот на организациите и институциите. Алатката за проценка/ прашалникот се темели на идејата дека е можно да се добие сеопфатна претстава за капацитетот на организацијата и профилот на развој по пат на систематски прегледи и проценки на четири основни аспекти:

1. Раководството и структурата на организацијата,
2. Начините за постигнување на мисијата и основните задачи на организацијата,
3. Капацитетот на организацијата за воспоставување и
4. одржување врски со целните групи и останати чинители во оваа сфера.

Проценката на институционалните капацитети на Националните совети во трите држави, како и нивните внатрешни капацитети за застапување и лобирање, ќе се спроведе како дел од Третата активност. Оваа активност подразбира користење на анкетен метод и интервјуирање на претставниците од сите три Совети.

Четвртата активност опфаќа подготовка на извештаи за анализа на трите Совети за БЗР во 3 ИПА држави. Покрај овие извештаи за анализа, оценувачот ќе подготви и достави Финален извештај за сработеното. Извештајот ќе се поднесе во согласност со условите предвидени во Описот на проектот за договорот за извршување на услуги. Сите предвидени активности и временскиот период за нивната имплементација се изнесени во сликата 1 дадена подолу.

Слика 1 - Процес на проценка на капацитетите на Советите за БЗР

Главни проблеми и прашања и извори на собирање на податоци

Главните прашања поставени за време на спроведувањето на анализата директно се однесуваат на два аспекти од функционирањето на Националните совети за безбедност и заштита при работа. Овие се внатрешни аспекти на организацијата и нејзините односи со надворешното опкружување, и.е. влијанието на мисијата на Советите за БЗР на севкупната сфера, вклучувајќи ги и сите засегнати страни. Задачата на проценката беше да се долови целосната претстава за овие советодавни и стручни тела, што подразбира утврдување на актуелната состојба од аспект на организациски и институционални капацитети, а со тоа и да претставува појдовна точка во насока на подобрување на нивното функционирање. Дали Советите како посебни тела имаат организациска структура и/или облици на внатрешна организација која се грижи за техничките аспекти на нејзиното функционирање? Оваа е задача во проценката која се стреми да даде одговор на прашањето дали условите кои се неопходни за работењето на Советите овозможуваат реализација на нивните надлежности и активности на начин кој е ефикасен и организиран. Едно од суштинските прашања се однесува на начините и формите кои Советите ги користат за практикување на нивните надлежности, т.е. опфатот на некои од актуелните и потенцијалните можности кои ова тело ги има на располагање како форми со кои може да се подигне и зголеми нивото на неговото влијание како стручно советодавно тело. Резултатите од сработеното од страна на Советите претставуваат клучен фактор во промовирањето на инклузивен пристап за решавање на проблеми во дадена област. Оттаму, оваа проценка се занимава со идентификување на различните форми кои произлегуваат како директен резултат од работењето на Советите за безбедност и здравје при работа. Во рамките на оваа проценка, со одговарање на прашањето за главните формални институции, организации и мрежи на национално и пониско ниво, се утврдува опсежноста на доменот кој е неопходен за имплементација на стратегиите во оваа област, односно воспоставување на континуирана активна комуникација и соработка со останатите засегнати страни како составен дел од мисијата на Советите за безбедност и здравје при работа.

Врз основа на формата и поставеноста на Советите за БЗР, оваа организациска проценка ги опфаќа видувањата и мислењата дадени од страна на самите членови на овие Совети. Во крајна линија, нивните поединечни видувања овозможуваат кумулативен преглед на состојбата во овие совети. Се разбира, од аспект на методологија, оваа проценка исто така се потпира на информации и податоци кои доаѓаат од извори како на пример партнер имплементирачки организации во рамките на овој проект, достапна документација и информации во медиумите и јавноста.

Ограничувања (време, ресурси, информации)

Распоредот на сите задачи од оваа проценка беше утврден за периодот од април до јуни 2020 година. Овој временски период за имплементација на задачите ја следеше логиката на понудената методологија, односно преглед на достапната документација, подготвување на алатки за прибирање информации, нивна примена и анализа и известување за спроведената проценка со вклучени препораки во однос на подобрување на работењето на Советите за БЗР. Несомнено, текот на активностите вклучува предвидливи, но и непредвидливи ризици во врска со прибирањето на неопходните информации, како и почитување на рајните рокови кои се усогласени со понудената методологија. Најголемиот предизвик беше прибирањето на информации со пополнувањето на прашалниците. Имено, како резултат на пандемијата со КОВИД-19, во сите држави во регионот се воведоа рестриктивни мерки кои беше испланирано да се опфатат со оваа анализа. Овие мерки ги спречија патувањата и состаноите во живо со претставниците на партнер организациите од проектот и со членовите на Националните совети за безбедност и здравје при работа во ИПА државите. Уште едно ограничување е однос на прибирањето на информации неопходни за проценката беше фактот дека во трите држави опфатени со проценката, се подготвуваа или беа во тек на процеси за парламентарни избори. Вторите исто така придонесоа до фактот што некои Совети за БЗР, како оние во Србија, почнаа да ја преиспитуваат способноста и легитимноста на членовите да учествуваат во проценката на националните препораки за БЗР, како и можноста членовите да ги изнесат своите видувања врз основа на прашалниците доколку таквото барање не доаѓаше од официјална државна институција, што пак од друга страна ја одразува инклузивноста на телото кое подлежи на проценка. Сите овие предизвици доведоа до различни нивоа на одговор од страна на Советите. Комуникацијата главно се одвиваше по електронска пошта, како во однос на прашалниците, така и во однос на консултациите и обезбедувањето техничка помош од страна на консултантот.

Распоред

Подолу (Табела 1) е даден распоред на активности во рамките на проценката на организациските и институционалните капацитети на Националните совети за БЗР во трите држави од регионот опфатени со овој проект.

#	Активност	Инволвирани страни	Временска рамка	Исход
1.1	Прибирање и разгедување на различни документи	МЗЗПР, Партнер организации, Национални совети	Април-мај	Добивање јасна претстава за функционирањето на националните совети, внатрешните капацитети, спроведените активности и вклучувањето на други засегнати страни
1.2	Ревизија на имплементацијата на стратешките документи за безбедност и здравје при работа	МЗЗПР, Партнер организации, Национални совети	Април-мај	Основа за оценување на степенот на ефективност во однос на имплементирањето на активностите кои произлегуваат од стратешките документи во областа
2.1	Подготовка на Прашалникот за алатка на проценка	Оценувачот	Третата недела од април	Алатката за проценка е усвоена и подготвена
2.2	Спроведување на процесот за организациска проценка	Национален совет на Македонија	Четвртата недела од април	Спроведена проценка на организациските капацитети на Националниот совет за БЗР на Македонија
2.3	Спроведување на процес на организациска проценка	Национален совет на Косово	Првата недела од мај	Спроведена проценка на организациските капацитети на Националниот совет за БЗР на Косово
2.4	Спроведување на процесот на организациска проценка	Национален совет на Србија	Втората недела од мај	Спроведена проценка на организациските капацитети на Националниот совет за БЗР на Србија
3.1	Подготовка на Прашалникот за институционална проценка	Оценувачот	Втората недела од мај	Подготвен Прашалник за институционална проценка
3.2	Подготовка на Нацрт-Извештај	Оценувачот	Втората недела од мај	Подготвен и предаден Нацрт-Извештај на МЗЗПР
3.3	Спроведување на процесот на институционална проценка	Национален совет на Србија	Третата и четвртата недела од мај	Спроведена проценка на институционалните капацитети на Националните совети за БЗР на Македонија, Србија и Косово
3.4	Подготовка и спроведување на проценка на капацитетите за застапување и лобирање на трите Национални совети за БЗР	Оценувачот	Третата и четвртата недела од мај	Спроведена проценка на капацитетите за застапување и лобирање на Националните совети за БЗР на Македонија, Србија и Косово
4.1	Подготовка на анализа за секоја држава	Оценувачот	Првата и втората недела на јуни	Подготвени три организациски и институционални анализи на три Национални совети
4.2	Подготовка на Финалниот извештај	Оценувачот	Првата и втората недела на јуни	Подготвен и понесен Финален извештај до МЗЗПР

Табела 1 - Распоред на активности

Институционални профили на Националните совети за БЗР и наоди од проценката

Косово*

Проект њаршнер: Косовско здружение за безбедност и здравје при работа (KOSHHA)

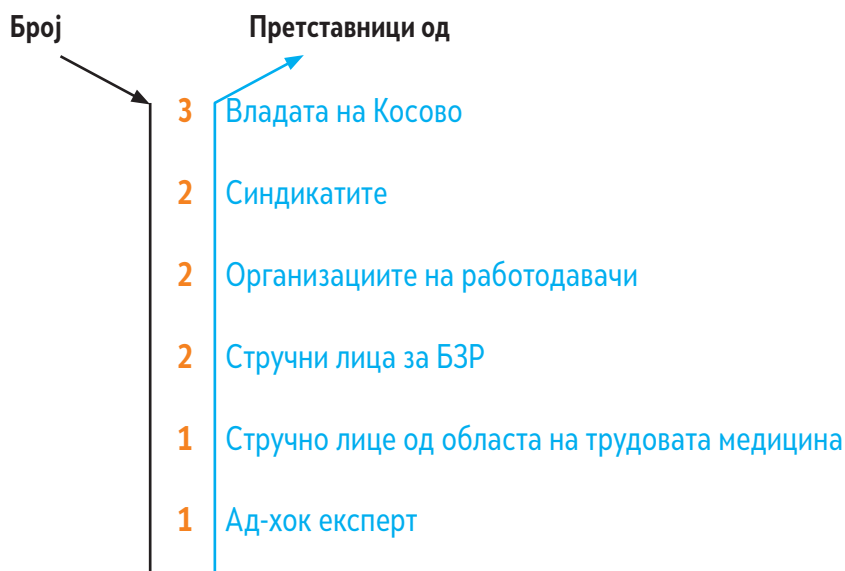
Областа на безбедност и заштита при работа како дел од социјалната сфера е цврсто регулирана во однос на гарантирање на примената на правата на безбедни работни услови преку правните рамки. Сепак¹, постои потреба за изработка на ефективни и долгорочни последици кои државата ги следи и применува врз основа на динамичен и институционален социјален дијалог. Во овој процес, сите засегнати страни се засегнати со интересите за кои има залагање да се интегрираат во долгорочни функционални стратегии со цел постигнување на стратешките цели и приоритети во оваа област. Контекстот во кој работи Косовското здружение за безбедност и заштита при работа е окарактеризирано со потребата од поопсежен домен на правна рамка со кој би се опфатиле што е можно повеќе специфични области како што се регулирани со директиви на ЕУ; Косово сè уште се соочува со зголемена бројка на несреќи на годишно ниво особено во градежниот сектор, па оттаму произлегува и потребата за зголемување на ефикасноста на Инспекторатот и јакнење на социјалниот дијалог со кој се гарантира спроведувањето на договорот помеѓу социјалните партнери.

Согласно Законот за безбедност и здравје при работа бр. 4/161 од 2013 година, Владата на Косово на 5 мај 2016, врз основа на предлогот на Министерот за труд и социјална политика, основа Национален совет за безбедност и здравје при работа, чија главна улога е следново:

- Да предлага, препорачува и подготвува политики за подобрување на нивото на безбедност и заштита при работа
- Постојано да го следи статусот во однос на безбедноста и здравјето на вработените
- Да ја информира јавноста во однос на ставовите и мислењата за одредени прашања кои се однесуваат на БЗР

Активностите на Советот се испланирани согласно Националниот акциски план и се однесуваат на активностите на Националниот совет за безбедности и заштита при работа за периодот 2018-2019. Согласно Правилникот за утврдување на правилата, процедурата за работење и финансирање на Националниот совет за безбедност и заштита при работа, Членовите на Советот имаат право на материјален надомест за нивното учество на состаноците на Советот. Износот на овој материјален надомест се утврдува согласно Одлуката на Министерот за труд и социјална заштита. Доколку Советот смета дека Советот треба да донесе важни одлуки и заклучоци, тој првенствено за ова треба да ги информира Членовите на Советот, а потоа и релевантните министерства, а по пат на своите подготвени материјали (предлози, препораки, извештај, итн.). Членовите на Советот, во договор и координација со Претседателот на Советот, имаат право да ја информираат јавноста за видувањата и мислењата по одредени прашања кои се однесуваат на Агендата за состанокот на Советот. Советот редовно ќе ја информира јавноста по пат на соопштенија за медиумите, информации за медиумите и други форми на информации. Согласно Член 4, став 2 од Законот за безбедност и здравје при работа, составот на Советот е прикажан на сликата која следува.

¹ * *This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence*

Слика 2 - Состав на Националниот совет за БЗР

Оваа проценка на организациските и институционалните капацитети на Националниот совет за БЗР во Косово се одвиваше согласно условите кои произлегуваат од актуелната политичка ситуација во државата. Според евиденцијата, во текот на 2017 година, имаше само два конститутивни состанока. Со промената на Претседателот на Советот, почнувајќи од февруари 2018 па се до крајот на годината, беа одржани низа состаноци, не само во работните простории на државните институции, туку и во јавни и приватни установи, како што се здравствени установи за трудова медицина, приватни компании и слично.

Ова траеше речиси една година, сè до промената на Претседателот кој беше заменик-министер на друга позиција, а од оваа позиција тој немаше никакви контакт со Советот. Како резултат на ова, Советот беше неактивен и не се назначи друг Претседател. Активностите запреа, а во меѓувреме и Премиерот си даде оставка, по што следувааше техничка влада и распишување на избори. Некои 5-6 месеци по изборите, се формираше нова влада која беше на власт само 3-4 месеци, а потоа повторно се формираше нова влада која е на власт речиси еден месец досега.

Во меѓувреме, многу од членовите се пензионираа, еден член почина, а останатите се назначени и на други позиции, па моментално само два члена може формално да се сметаат за законски членови. Како и да е, нивниот законски мандат е три години, а досега се поминати речиси 4 години. Од разговорот со претставниците од Министерството, бевме информирани дека тие работат на назначување на други членови кои наскоро треба да се поднесат до Владата за нивно именување во текот на владината седница.

Организациска и институционална проценка

9% или (1 од 11) члена на Советот за безбедност и здравје на Република Косово одговорија на прашалникот. Сумираните резултати на прашањата кои се однесуваат на институционалната и организациска проценка на капацитетите на Националниот совет за БЗР на Косово се изнесени подолу.

1. Како Советот ги осигурува своите надлежности?

Надлежностите на Националниот совет за безбедност и здравје при работа произлегуваат директно од законодавството со кое тој се основа. Според испитаниците, овие надлежности се изведуваат на следниве начини (Слика 3).

Како Советот ги остварува своите надлежности?

На барање на Владата

По пат на редовно известување за евалуација на системот за безбедност и здравје при работа

На негова сопствена иницијатива

На барање на други организации/ институции

Согласно претходно подготвена годишна програма

Како одговор на актуелната ситуација во областа на безбедноста и здравјето при работа (БЗР)

Согласно претходно подготвен стратешки план за работа со јасно дефинирани цели и мисија

Слика 3 - Како Советот ги остварува своите надлежности?

Анализата укажува дека Советот за БЗР во главно работи на своја иницијатива и согласно претходно утврдена стратегија и годишен план за работа. Овој начин на спроведување на неговите надлежности го прави ова тело проактивно во поглед на постапувањето со прашањата поврзани со безбедноста и здравјето при работа. Од друга страна, овој Совет дејствува врз основа на реакција на дадена ситуација и општата ситуација во областа, што пак посочува дека тој активно ја следи севкупната ситуација во однос на работните услови. Начелото на работење се темели на стратегија и му овозможува долготрајност на ова тело во поглед на дефинирање на неговите цели, утврдување на насоката во која се движи кон утврдената визија и мисија, како и подготвеност за прилагодување и ревидирање на стратегиите како резултат на промени во оваа област и поопсежно, во самото општество.

2. Дали Советот има некаква форма на организациона структура, т.е. дали Советот има техничка, организациона и административна поддршка за олеснување на неговото функционирање (Секретаријат или слично)?

Нема посебна административна структура која се однесува на организацијата на работењето на Советот за БЗР. Сепак, има едно лице назначено во рамките на Министерството, кое меѓу останатите активности, извршува задачи за организирање на состаноци, водење записници и останати сродни технички прашања. Потребата за техничка и административна поддршка е директно пропорционална на делокругот на Советот за БЗР. Овој аспект од организациската проценка треба сериозно да се разгледа бидејќи тој подразбира дополнителни финансиски импликации за работењето на Националниот совет како владино основано тело.

3. Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

Имајќи ги предвид претходно споменатите надлежности на Советот и дефинираните улоги, Советот го следи начелото за следење и надгледување на ситуацијата во оваа област, со анализа и давање мислење за неа и со поднесување предлози за мерки за подобрување на ефикасноста на системот за БЗР. На овој начин, засегнатите страни кои учествуваат во работењето на Советот даваат свој придонес за објективната перцепција на вистинската ситуација во областа, сеопфатно утврдување на ефектите од дадената ситуација и усогласување на предложените мерки. Дополнително, и во согласност со одговорите од прашалникот, Советот за БЗР на Косово подготвува повремени извештаи за работењето на Советот, вообичаено на годишна основа (Слика 4).

Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

Извештаи за статусот и актуелните теми во областа на БЗР

Поднесување на предложените мерки за поголема ефикасност на функционирањето на БЗР

Стручни мислења за ситуацијата во областа на БЗР

Евалуација на функционирањето на системот за БЗР

Евалуација на законодавството поврзано со БЗР

Иницијативи за подготовка на национални програми за БЗР

Повремени или годишни извештаи за работењето на Советот

Позиции за стратегии и национални програми кои се поврзани со функционирањето на системот за БЗР

Стручни совети и мислења за регулирањето на областа за безбедност и здравје при работа (закони и регулативи)

Предлага и промовира мерки за едукација во областа на БЗР

Промовира култура на превенција во областа на БЗР

Слика 4 - Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

4. Кои организациски аспекти сметаат дека Советите треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

Запрашани за организациските аспекти кои Членовите на Советот сметаат дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање, одговорите главно се сосредоточуваат на прашања поврзани со зголемување на надлежностите на Советот, стекнување на формална структура во однос на неговиот организациски систем и финансиска поддршка за реализација на претходно усвоените годишни планови и програми. Одговорите исто така укажуваат на потреба од обука за Членовите на Советот, поголема видливост во јавноста, развиена соработка со други институции и засегнати страни, како и зголемена диверсификација на членството (Слика 5). Ова согледување не доведува до заклучокот дека Советот може да ја подобри неговата улога и ефикасност со јакнење на формалноста на неговата структура, обезбедување ресурси и поголема видливост во средината.

Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

- Да премине од неформално во формално тело
- Проширени надлежности
- Техничко-административен персонал
- Финансиска поддршка за имплементацијата на годишните програми за работа на Советот
- Обука за Членовите на Советот
- Повеќе состаноци во текот на годината
- Поголема видливост кај јавноста
- Комуникација, соработка и размена на искуства со сродните тела во регионот и пошироко
- Вклучување на други организации и институции во членството на Советот

Слика 5 - Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

5. Наведете некои од главниите организациски и институционални јаки страни и слаби страни на Советот.

Јаки страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> ■ Заложбата на Членовите на Советот да придонесат кон градење на капацитетите за БЗР, како институционално, така и законодавно, ■ Одржување на голем број сесии – состаноци во текот на краток временски период (околу 10 состанока на годишно ниво), ■ Изработка на препораки, извештаи, план за работа, стратешки документи и прогнози, итн., ■ Посета на бројни јавни институции чие работење е поврзано со БЗР и други установи каде се одржаа одредени состаноци на Советот 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Недостаток на заложба во првите редови на Советот, т.е. кај првиот Претседател на Советот во првата гарнитура од функционирањето на Советот (се одржаа само два состанока во период од една година), ■ Во текот на овие состаноци, освен основањето на Советот, не се презедоа никакви други активности, ■ Многу кус временски период за функционирањето на втората гарнитура од Советот, т.е. другиот претседател на Советот (како резултат на предвремени избори и по распаѓањето на новата влада и формирање на друга нова влада), ■ Во меѓувреме, се пензионираа четири члена, а уште еден почина. Со други зборови, за жал, од објективни причини втората гарнитура на Советот не успеа да ја покаже својата волја и заложба за унапредување на БЗР.

6. **Наведете некои од научениите лекции од досегашното работење на Советот како основа за подобрување на неговото функционирање**
- Советот треба да се залага да ја исполни својата улога во креирањето на БЗР политики; тој треба да има поголема застапеност во јавни настани и дебти, активно учество во сите активности поврзани со социјалниот дијалог, како и јакнење на неговиот професионален капацитет, во однос на неговите членови и тела од кои тие се именуваат.
7. **Кои се главните формални политики, стратегии, закони и осигурувања кои влијаат на работењето на Националниот совет за БЗР? До кој степен тие би влијаеле на работењето на Советот?**
- 2018-2022 Стратегија на Секторот за вработување и социјална заштита,
 - Владина програма на Косово, Kosovo Government Program,
 - Закон бр. 04 / L-161 за безбедност и здравје при работа,
 - Закон за труд бр. 03 / L-212,
 - Закон за здравство бр. 04 / L-125,
 - Закон бр. 05 / L-062 за безбедност при работа во рударство, и
 - Дваесет и два (22) подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за безбедност и заштита при работа.
8. **Наведете кои се главните формални институции, организации и мрежи на национално и јониско ниво кои треба да се вклучени во имплементацијата на БЗР стратегии? Дали има некакви механизми за воспоставување на соработка помеѓу Националниот совет за БЗР и овие засежани страни?**
- Партнери во социјалниот дијалог (организации на работници и работодавачи);
 - Владата на Република Косово, Министерството за труд и социјална заштита, Министерството за здравство, Трудовиот инспекторат, итн.;
 - Не постои механизам за соработка помеѓу Националниот совет за БЗР и други формални институции и организации.
9. **Дали Советот има развиено стратегија за комуницирање со јавноста и релевантните институции?**
- Работен план постои, но нема посебна стратегија за комуницирање сп јавноста и релевантните институции.
10. **Кои се јакиите страни и слабиите страни на соработката помеѓу Советот за БЗР и осигурувањето релевантни партнери, како што е приватниот и граѓанскиот сектор?**

Јаки страни	Слаби страни
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Недостаток на воспоставени стратешки политики и документи, недостаток на интерес за улогата и важноста на БЗР помеѓу релевантните чинители

Македонија

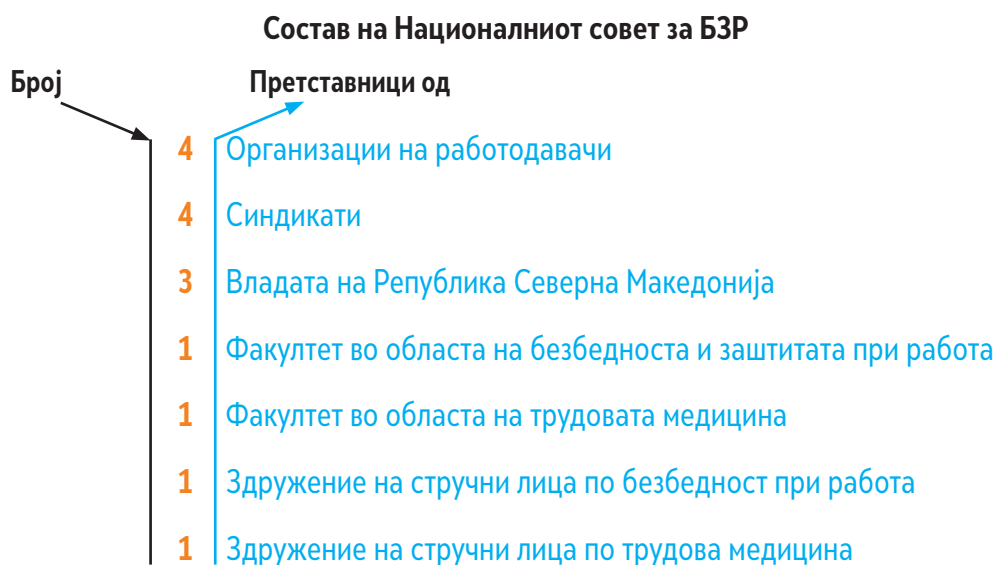
Проект *џаршнер*: Македонско здружение за безбедност и заштита при работа (МЗЗПР)

Македонскиот систем за безбедност и заштита при работа се темели единствено на својата цврста само-регулатива (закони и регулативи), начелото на интердисциплинарност однос на континуирано усогласување со европските системи за безбедност и здравје при работа, унапредување и институционализација на социјалниот дијалог и развој на култура за превенција во оваа област. Согласно Извештајот за напредокот на ЕУ за 2019 година, се презедоа чекори во поглед на подобрување и одговорност и соработка помеѓу работодавачите и вработените кои се занимаваат со безбедност и здравје при работа. Сепак, главните предизвици кои опстануваат се следниве: капацитетите на надлежните институции одговорни за следење на имплементацијата на законодавството, недоволна примена на националната стратегија и недостаток на користењето на релевантниот социјален дијалог во насока на креирање на ефикасен систем за безбедност и заштита при работа. Врз основа на Законот за безбедност и заштита при работа, во ноември 2009, македонската Влада го основа Советот за безбедност и заштита при работа како стручно советодавно тело. Советот не е формално правно тело, туку тој е дел од Законот за БЗР. Нема никакви методи на финансирање и тој не се финансира; сè што се врши е на доброволна основа од страна на Членовите на Советот.

Советот ги разгледува и дава мислења и препораки за:

- Програмата на Советот;
- Ситуацијата во областа на безбедноста и здравјето при работа, вклучувајќи и стратегија за кохерентни политики за спречување и намалување на повредите на работното место, професионалните заболувања и останати несреќи на работа;
- Експертска основа за изработка на закони и останати регулативи кои се однесуваат на безбедноста и заштитата на работа; и
- Документи од меѓународни организации кои се однесуваат на безбедноста и заштитата при работа.

Организацијата на работата на Советот е пропишана со Деловник, каде меѓу останатото се опишани правата и задачите на Претседателот и Членовите на Советот. Советот донесува мислења, предлози и препораки со просто мнозинство од вкупниот број на Членови на Советот кои присуствуваат на сесијата. Најчесто, Советот за БЗР го изнесува сработеното пред Владата, но и пред општата јавност по пат на соопштенија за јавноста и останати форми на информации. Составот на Советот е прикажан на сликата подолу.

Слика 6 - Состав на Националниот совет за БЗР

Организациска и институционална проценка

40% (6 од 15) од членовите на Советот за безбедност и здравје на Македонија дадоа свои одговори на прашалникот. Подолу е дадено резиме на одговорите на прашањата кои се однесуваат на организациската и институционална проценка на капацитетите на Советот за безбедност и заштита при работа на Македонија.

1. Како Советот ги осъварува своите надлежности?

Согласно одговорите добиени од прашалникот во поглед на начинот на која Советот за безбедност и заштита при работа ги спроведува своите надлежности, следниве две се издвојуваат:

- На иницијатива на самиот Совет
- Делување како одговор на моменталната ситуација во областа на безбедноста и здравјето при работа

Целосен приказ на основата за ова прашање е даден подолу (Графикон 1).

Како Советот ги исполнува своите надлежности?

Графикон 1 - Како Советот ги исполнува своите надлежности?

Испитаниците исто така нагласија дека Советот работи во согласност со Стратегијата за БЗР, со јасно дефинирана визија, цели и мисија, со стратешки пристап кон реализацијата на национални приоритети, како и Акциски план за работа. Покрај ова, Советот презема активности на своја сопствена иницијатива како одговор на актуелната ситуација во областа на БЗР. Во однос на начините за извршување на своите надлежности и како резултат на проценката на ситуацијата во областа на БЗР, испитаниците сметаат дека Советот треба да има можност да предлага промени кон законодавството и соодветни мерки за нивна ефективна имплементација, како и давање на предлози за модели на образование за БЗР почнувајќи уште од најраната возраст, како и санкции за прекршители на регулативите и стандардите со кои се уредува оваа област.

2. Дали Советот има некаква форма на организациска структура, т.е. дали Советот има техничка, организациска и административна поддршка за олеснување на неговото функционирање (Секретаријат или слично)?

Во поглед на организацијата и управувањето со работењето на Советот, оваа проценка укажува на следново; Советот нема технички секретаријат како орган, но има техничка, организациска и административна поддршка од Министерството за труд и социјална политика и согласно Деловникот, Советот избира Секретар на Советот (избран од тројцата членови на Советот именувани од страна на Владата). Секретарот, во консултација со Претседателот на Советот, учествува во изготвувањето, комуникацијата и организацијата на сесиите на Советот.

3. Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

Документите кои ги изработува Советот, во согласност со своите надлежности, се во главно од советодавна природа и во вид на одредени мислења, препораки, иницијативи, итн.

Графикон 2 - Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

4. Кои организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

Испитаниците забележаа дека е неопходна подобра соработка со македонската Влада и со линиските министерства, особено во областа на законодавството и различните одлуки и регулативи во областа на БЗР.

Графикон 3 - Кои организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

5. Наведете некои од главните организациски и институционални јаки страни и слаби страни на Советот.

Јаки страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> ■ Независно тело како советодавен ентитет на Владата ■ Дискутира за важни прашања во областа на БЗР – соработува со сите кои работат во областа на БЗР и обезбедува податоци и информации кои се од важност за БЗР ■ Во работењето на Советот учествуваат претставници и институции кои се занимаваат со прашања кои се од важност за обезбедувањето поголема безбедност и здравје при работа ■ Една силна страна на Советот е што во него учествуваат претставници (т.е. членови) на неколку релевантни субјекти кои делуваат во областа на БЗР (наместо единствено владини функционери и социјални партнери) ■ Транспарентност и заложба на сите членови на Советот, секој во својата област на надлежности; меѓусебна поддршка и разбирање; работење во согласност со Деловникот 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Немање право да одлучува ■ Нема обезбедено соодветна видливост на Советот ■ Поединечните членови не секогаш ги претставуваат интересите на страната од која доаѓаат ваквите лични видувања ■ Надоволна заложба од страна на Синдикатите во однос на БЗР прашања ■ Во областа на БЗР сè уште има субјекти кои сметаат дека се недоволно и несоодветно застапени во работењето на Советот и дека нивните видувања не добиваат доволно внимание и произнесување. Можеби е неопходно да се размисли дали и на кој начин би можело да се направат одредени промени/ подобрувања во начинот на кој се избираат членовите на Советот со цел конечно да се надмине оваа ситуација и да се постигне соодветно ниво на „општо задоволство“ во однос на застапеноста и вклученоста на сите субјекти. ■ Покрај ова (а во врска со Прашањето бр. 2), не е утврдено каде ќе се одржуваат состаноците на Советот и ова е некако оставено на „добрата волја“, на самите членови. Во последно време, состаноците се одржуваат во работните простории на Министерството за труд и социјална политика, и засега тоа добро функционира. Но, можеби е добра идеја да се размисли дали ова треба да се дефинира на некој начин со цел да се избегнат идни несогласувања. ■ Недостаток на финансиска поддршка за работењето на Советот, неформална документација, потешкотии во обезбедувањето простор за состаноците

6. Наведете некои од научениите лекции од досегашното работење на Советот како основа за подобрување на неговото функционирање

- Да се одржуваат позачестени состаноци и да се стави повеќе притисок на владините претставници во донесувањето на нов Закон за безбедност и заштита при работа и останати акти кои се однесуваат на БЗР тематиката. Во овој временски период, овие состаноци треба да се одржуваат со користење на ZOOM платформата.
- Разгледување на важни прашања од областа на БЗР врз основа на заеднички предлози
- Советот треба да е поактивен во отпочнувањето на одредени активности и преземањето иницијативи за различни прашања во областа на БЗР со цел да ги уште повеќе да ги согледа и почувствува придобивките од своето потоење.
- Можеби, треба да се утврди насоодветниот канал на комуникација за Советот и говите дискусии/одлуки/препораки, итн. да се пренесат на јавноста. Воедно, треба да се размисли за соодветна интернет застапеност на Советот со креирање на вебсајт и вклучување на содржина која се однесува на Советот во рамките на некои постоечки вебсајтови (можеби на социјалните медиуми).
- Да се размисли дали би било разумно и оправдано да се утврди некој вид на обврска (препорака од Владата или нешто слично) во однос на сите прашања кои се релевантни за БЗР, т.е. да се наметне обврска да се внесат овие точки на Агендата на Советот и да се побара мислење од Советот.
- Во актуелниот период, неколку членови на Советот го имаат поведено прашањето за обезбедување финансиски надомест за работата на Членовите на Советот (следејќи го примерот на некои слични комисии и тела). Во оваа смисла, мислењето е дека на овој начин би се постигнала и поттикнала поголема заложба од страна на Членовите на Советот, а во врска со нивното работење, а со тоа и поголема ефикасност.
- Покрај ова, би било добро Советот да има одреден буџет (финансиски ресурси) на годишно ниво, кои би се искористиле за спроведувањето на одредени активности во текот на годината. На овој начин, би било полесно да се прават планови за она што би требало да се направи и да се подготви Годишниот план за работа на Советот, кој би бил соодветно финансиски поддржан.
- Од суштинска важност е Членовите на Советот да селица кои работат со и кои се запознаени со БЗР системите, а не случајно назначени лица по различни основи. Покрај ова, а во интерес на успешно работење, заедничките цели треба секогаш да се во интерес на засегнатите страни од Советот.

7. Кои се главните формални политики, стандарди, закони и останати регулативи кои влијаат на работењето на Националниот совет за БЗР? До кој степен тие би влијаеле на работењето на Советот?

- Нема никакви формални политики или закони кои влијаат на работењето на Советот за БЗР.
- Треба да се прецизира улогата на Советот во работењето на норми и правни акти во областа на безбедноста и здравјето при работа
- Стратегија за БЗР
- Закон за безбедност и здравје при работа
- Законот за безбедност и здравје при работа е основниот закон со кој се пропишуваат постоењето, составот и надлежностите на Советот
- Дополнително, треба да се поттикнува улогата и делувањето на Советот по пат на стратешки и акциски планови кои се однесуваат на областа на БЗР, при што ќе може да се преземат и други дополнителни активности во насока на подобрување на работењето на Советот или динамика на позачестени состаноци и/или заклучоци/одлуки/документи кои произлегуваат од неговото работење.

- Закон за безбедност и заштита при работа, Закон за здравствено осигурување, Закон за пензиско и инвалидско осигурување, Закон за работни односи, Закон за трудова инспекција, Стратегија за БЗР, подзаконски акти во областа на БЗР, ратификувани конвенции, политики, програми и кампањи на Европската агенција за безбедност и здравје при работа, политики на СЗО, Извештајот на Европската комисија на РСМ
8. **Наведете кои се главните формални институции, организации и мрежи на национално и јониско ниво кои треба да се вклучени во имплементацијата на БЗР сиратегиите? Дали има некакви механизми за воспоставување на соработка помеѓу Националните совети за БЗР и овие засегнатите страни?**
- Покрај владините претставници, во Советот има и претставници на работниците и на работодавачите, што е прилично доволно за неговото функционирање или за донесување на соодветни одлуки. Сепак, добивањето на фактичка и реална ситуација за теренот и натаму останува проблем за Советот. Можеби треба да се вклучат и други организации чиј делокруг на работење е БЗР.
 - Сите засегнати страни се доволно застапени и е воспоставена соработка преку работењето на Советот или со индивидуални состаноци на засегнатите страни.
 - Главните чинители се оние кои се веќе вклучени во работењето на Советот; тие се воедно и главните ентитети кои учествуваат во спроведувањето на активностите во оваа област. Како институција/институции може да се вклучат Министерството за здравство и/или Институтот за јавно здравје, имајќи ја предвид нивната улога во однос на делот на БЗР кој е поврзан со областа на медицината.
 - Владата на РСМ, линиските министерства како што се Министерството за труд и социјална политика и Министерството за здравство, Државниот трудов инспекторат, научни и високообразовни институции, Сојузот на синдикати на Македонија, Организацијата на работодавачи на Република Северна Македонија, здруженија за заштита при работа, здруженија на лекари по трудова медицина, здруженија на инженери за различни дејности, стопански комори
9. **Дали Советите има развиено сиратегија за комуницирање со јавноста и релеванните институции?**
- Со Деловникот на Советот се дефинира начинот на комуницирање со јавноста.

10. Кои се јакиите страни и слаби страни на соработката помеѓу Советот за БЗР и останатите релевантни партнери, како што е приватниот и граѓанскиот сектор?

Јаки страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> ■ Советот за БЗР има право да комуницира со сите релевантни институции и да ги поднесува своите предлози. ■ Застапеност на приватниот и граѓанскиот сектор ■ Присуството на претставниците на релевантните субјекти во областа на БЗР; исполнети се условите за да тие може натамошно да ги информираат и да комуницираат со сите субјекти (институции, здруженија, итн.) кои нив ги претставуваат за прашања кои се дискутираат на состаноците на Советот и конкретните заклучоци, препораки, мислења изнесени од страна на Советот, итн. ■ И покрај фактот што, Деловникот овозможува да се поканат лица на сесија на Советот, сепак може да се размисли како и на кој начин (согласно кои критериуми) би можеле тие или некои други релевантни субјекти (зависно темата која се дискутира) да учествуваат во работењето на Советот (доколку тоа е неопходно) ■ Транспарентност и отвореност за соработка, подготвеност да се поддржат и да се имплементираат проекти во областа на БЗР, заложба од страна на сите Членови да се придонесе кон областа 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Межеби делувањето на Советот, и неговите предлози не се секогаш прифатени од страна на Владата ■ Видувањата и ставовите на граѓанскиот сектор не секогаш се усогласени, со што делувањето на Советот не е координирано ■ Во последно време, Советот се соочува со ситуација во која одредени субјекти (воглавно одредени граѓански здруженија на стручни лица во областа на безбедноста при работа кои делуваат во државата) сметаат дека тие не се соодветно застапени во работењето на Советот, па дури и дека тие не се доволно информирани за работењето на Советот и темите за дискусија (нивното мислење). ■ Секако, дека организациски не е можно сите здруженија (или други субјекти, на пример сите постоечки социјални партнери, итн.) да се вклучат во работењето на Советот, па оттаму можеби е добро да се почне да се размислува за развивање на посебна „стратегија“ и начини за делување со цел да се надминат ваквите несогласувања и критики. ■ Слаба иницијатива за соработка од страна на приватниот сектор и граѓанското општество

Србија

Проект *џарџнер*: ЕКО Центар Србија

Во 2014 година, Србија ги отпочна своите преговори за членство во Европската унија. За време на овој период, согласно извештаите на Европската комисија за напредокот на Србија, беше постигнат статус за средно подготвена држава во однос на полето на социјална политика и вработување. Во областа на работните услови, Србија има постигнато мал напредок во поглед на усогласувањето на своето законодавство со *acquis*. Стратегијата за безбедност и заштита при работа на Република Србија за периодот од 2018 до 2022 и Акцискиот план за неговата имплементација се исто така во нивниот активен период. Покрај ова, донесени се и низа акти од секундарното законодавство. Повеќето фатални повреди сеслучуваат во секторот градежништво и тие претставуваат една третина од фаталните повреди. Проценката е дека социјалниот дијалог е сè уште недоволно развиен во смисла на вклучување на социјалните партнери во изготвувањето на социјални политики, подобрување на законската рамка и подигање на капацитетите на социјалните партнери.

Советот за безбедност и здравје на Република Србија е основан во 2005 година со цел разгледување на иницијативи за превентивни политики во областа на безбедноста и здравјето и тоа на сите нивоа. Задачите на Советот за безбедност и здравје се следниве:

- Иницијативи за донесување закони во областа на безбедноста и здравјето при работа;
- Иницијатива за донесување на Национална програма за развој на безбедноста и здравјето при работа;
- Придонесување кон социјалниот дијалог со балансирање помеѓу различните видувања во оваа област од страна на учесниците;
- Иницијативи за превентивни политики во поглед на сите прашања шоврзани со безбедноста и здравјето при работа.

Советот за безбедност и здравје при работа е трипартитно тело каде претставниците од министерството надлежно за задачи од областа на безбедноста и здравјето при работа и социјалните партнери заеднички учествуваат со останатите претставници на министерствата, универзитетските установи и невладини организации. Советот за безбедност и здравје при работа донесува одлуки со просто мнозинство во однос на сите прашања кои се поврзани со безбедноста и здравјето при работа, кои, меѓу другото, вклучуваат разгледување на нацрт-регулативи во областа на безбедноста и здравјето и планските документи, како и годишните извештаи од страна на Директоратот за безбедност и здравје при работа и Трудовиот инспекторат. Претседателот и Членовите на Советот се именуваат со посебна одлука на Владата на Република Србија. Со работењето на Советот раководи претставник од Министерството за труд, вработување, боречки и социјални прашања. Во него дополнително учествуваат претставници од останатите министерства, социјалните партнери и граѓанските здруженија. Сесиите на Советот за безбедност и здравје при работа ги свикнува Претседателот на Советот, кој се избира од редовите на државните секретари од Министерството за труд, вработување, боречки и социјални прашања. Директоратот за безбедност и здравје при работа обезбедува административна и техничка помош на Претседателот на Советот. Како правило, сесиите на Советот се одржуваат двапати годишно, а по предлог на Членовите може да се одржуваат и позачестено со цел дискутирање за тековни и неодојжни прашања во областа на безбедноста и здравјето при работа (на пример, разгледување на безбедноста и здравјето во работна ситуација и давање предлози за нивно подобрување).

Со одлуката за основање на Советот за безбедност и здравје при работа, како и со други регулативи на Република Србија не се предвидени никакви фондови за финасирање на работењето на Советот за безбедност и заштита при работа, т.е. членовите на Советот не добиваат надомест за нивните работни обврски во согласност со утврдените финансиски планови. Надлежностите на Советот за безбедност и заштита при работа се пропишани со Одлуката за основање на Советот за безбедност и заштита при работа.

Покрај ова, со цел размена на знаење и искуство во областа, Советот за безбедност и заштита при работа на Република Србија поведува одржување на заеднички сесии со други држави. Во 2019 година во Белград, се одржа заедничка сесија на Советот за безбедност и здравје при работа на Република

Србија и на Унгарија. За време на ова заседавање се претставија системите за безбедност и заштита при работа, како и инспекциските системи во областа на безбедноста и заштитата при работа. За време на заседавањето се донесе одлука во претстојниот период да се потпише Договор за соработка во областа на безбедноста и здравјето при работа помеѓу Министерството за труд, вработување, боречки и социјални прашања на Република Србија и Министерството за финансии на Република Унгарија.

Организациите и институциите од Република Србија може да поднесуваат дополнителни предлози кои се однесуваат на безбедноста и здравјето при работа до Советот за безбедност и заштита при работа, а кои Советот ќе ги разгледува во текот на своите заседвања. На овие седници може да присуствуваат сите заинтересирани страни, а на барање може да се поднесат и информации за работењето на Советот и до останати институции и организации.

Советот за безбедност и заштита при работа ја информира јавноста за резултатите од своето работење преку вебсајтот на Министерството за труд, вработување, боречки и социјални работи. Составот на Советот е прикажан на следната слика.

Состав на Националниот совет за БЗР

Број	Претставници од
1	Организацијата на работодавачи
2	Синдикати
10	Владата на Република Србија
1	Факултет во областа на безбедноста и здравјето при работа
2	Факултет во областа на трудовата медицина
1	Здружение на стручни лица за БЗР
2	Други факултети
1	Стопанска комора
4	Граѓански организации

Слика 7 - Состав на Националниот совет за БЗР

Организациска и институционална проценка

9% или (1 од 11) Членови на Советот за безбедност и заштита при работа на Република Србија одговорија на прашалникот. Подолу се сумирани одговорите на прашањата кои се однесуваат на организациската и институционална проценка на капацитетите на Националниот совет за безбедност и заштита при работа на Србија.

1. Како Советот ги остварува своите надлежности?

Согласно своите законски надлежности, Советот за БЗР иницира, изработува и придонесува за различните облици на делување во оваа област, вклучувајќи го и нивното ниво на ефективност. Врз основа на одговорите на прашалникот со кој се проценува организацискиот и институционален капацитет на Советот, може да се увиди пристапот на Советот кој во основа ги остварува своите надлежности на барање на Владата или како одговор на дадена ситуација во областа (Слика 9).

Како Советот ги остварува своите надлежности?

На барање на Владата

По пат на редовно известување за евалуација на системот за безбедност и здравје при работа

На негова сопствена иницијатива

На барање на други организации/ институции

Согласно претходно подготвена годишна програма

Како одговор на актуелната ситуација во областа на безбедноста и здравјето при работа (БЗР)

Согласно претходно подготвен стратешки план за работа со јасно дефинирани цели и мисија

Слика 8 - Како Советот ги остварува своите надлежности?

1. Дали Советот има некаква форма на организациска структура, т.е. дали Советот има техничка, организациска и административна поддршка за олеснување на неговото функционирање (Секретаријат или слично)?

Согласно одговорите од прашалникот, Советот за БЗР нема потреба од технички секретаријат со цел да го организира и поддржи неговото работење.

2. Каков вид на документи изработува Советот како резултат на сироведувањето на своите овластувања и активности?

Подолу во документот се изнесени специфичните производи кои произлегуваат од работењето на Советот. Прикажаните производи кои се резултат од работењето на Советот покажуваат дека ова советодавно тело презема низа различни активности во областа на безбедноста и здравјето при работа и дека со неговиот партиципаторен пристап се обезбедуваат решенија во самата област кои се урамнот

Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

Извештаи за статусот и актуелните теми во областа на БЗР

Поднесување на предложените мерки за поголема ефикасност на функционирањето на БЗР

Стручни мислења за ситуацијата во областа на БЗР

Евалуација на функционирањето на системот за БЗР

Евалуација на законодавството поврзано со БЗР

Иницијативи за подготовка на национални програми за БЗР

Повремени или годишни извештаи за работењето на Советот

Позиции за стратегии и национални програми кои се поврзани со функционирањето на системот за БЗР

Стручни совети и мислења за регулирањето на областа за безбедност и здравје при работа (закони и регулативи)

Предлага и промовира мерки за едукација во областа на БЗР

Промовира култура на превенција во областа на БЗР

Слика 9 - Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

1. Кои организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

Во однос на прашањето „Кои организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?“, одговорот на прашалникот укажува на неколку аспекти кои се поврзани со изнесената потреба за проширување на организациските и на институционалните форми за организирање на работењето на самиот Совет, како и проширување и продлабочување на надлежностите и улогата на ова тело во областа на БЗР. Овие аспекти се прикажани подолу (Слика 2).

Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

- Да премине од неформално во формално тело
- Проширени надлежности
- Техничко-административен персонал
- Финансиска поддршка за имплементацијата на годишните програми за работа на Советот
- Обука за Членовите на Советот
- Повеќе состаноци во текот на годината
- Поголема видливост кај јавноста
- Комуникација, соработка и размена на искуства со сродните тела во регионот и пошироко
- Вклучување на други организации и институции во членството на Советот

Слика 10 - Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

2. Наведете некои од главните организациски и институционални јаки страни и слаби страни на Советот.

Ова прашање не беше одговорено.

3. Наведете некои од научените лекции од досегашното работење на Советот како основа за подобрување на неговото функционирање

Ова прашање не беше одговорено.

4. Кои се главните формални политики, стратегии, закони и останати регулативи кои влијаат на работењето на Националниот совет за БЗР? До кој степен тие би влијаеле на работењето на Советот?

Ова прашање не беше одговорено.

5. Наведете кои се главните формални институции, организации и мрежи на национално и пониско ниво кои треба да се вклучени во имплементацијата на БЗР стратегии? Дали има некакви механизми за воспоставување на соработка помеѓу Националниот совет за БЗР и овие засегнати страни?

■ Вклучени се сите клучни институции, неопходна е поголема активност.

6. Дали Советот има развиено стратегија за комуницирање со јавноста и релеванните институции?

■ Не. Согласно одговорот на прашалникот, ваква стратегија не постои.

7. Кои се јаки страни и слаби страни на соработката помеѓу Советот за БЗР и останатите релевантни партнери, како што е приватниот и граѓанскиот сектор?

Ова прашање не беше одговорено.

Албанија

Проект *џарџнер*: Албански центар за безбедност и здравје при работа (AOSHC)

Политиката за безбедност и здравје при работа и нејзиниот акциски план се усвоени за периодот 2016-2020. Транспонирани се деветнаесет директиви за безбедност и здравје при работа, но има одредени пречки во однос на нивната имплементација, а поврзано со капацитетот на трудовиот инспекторат и неговото работење. Иако со Законот бр. 10.237 за безбедност и здравје при работа од 18.02.2010 се предвидува основање на Меѓу-министерски совет за безбедност и заштита при работа, ова тело сè уште не е основано. Согласно овој закон, Меѓу-министерскиот совет за безбедност и заштита при работа е советодавно тело, основано на барање на Премиерот и по предлог на министерот надлежен за безбедноста и здравјето при работа. Премиерот ги одобрува процедуралните правила за функционирањето на Меѓу-министерскиот совет за безбедност и заштита при работа. Надлежностите на Меѓу-министерскиот совет за безбедности заштита се следниве:

- Го советува Советот на министри заради утврдување на насоката на владините политики за безбедност и заштита при работа. Кога станува збор за прашања од посебен интерес, националниот Меѓу-министерски совет за безбедност и заштита при работа може да одржи заеднички состаноци со Националниот совет за труд;
- Дава предлог до Советот на министри за главната програма во однос на прашања поврзани со безбедноста и здравјето при работа;
- Ја проценува конкретната ситуација во однос на безбедноста и здравјето при работа и поднесува предлози и препораки за подобрување на ситуацијата до министерството одговорно за прашања кои се однесуваат на безбедноста и здравјето при раптова и до останатите државни органи, согласно одредбите од овој закон;
- Го одобрува годишниот извештај за прашањата поврзани со безбедноста и здравјето при работа поднесен од страна на министерот надлежен за овие прашања.

Покрај овие законски основи за воспоставување на вакво тело, сè уште не се забележуваат никакви почетни активности во насока на неговото воспоставување и работење. Небрежноста и недоволните капацитети од страна на институциите поврзани со оваа област не дозволуваат спроведување на законските решенија за организацијата од овој домен во Албанија.

Црна Гора

Проект *џарџнер*: Здружение за безбедност при работа (SWAM)

Во месец јуни 2018 година се усвоија измени кон Законот за безбедност и заштита при работа, заедно со релевантното секундарно законодавство. Се забележаа и одредени промени во однос на капацитетите на властите да вршат надзор и да го следат спроведувањето на законот. Како дел од измените кон законот е воведувањето на обврската од страна на работодавачите да именуваат координатор за управување со прашања поврзани со безбедноста и здравјето при работа. Националниот институт за безбедност при работа сè уште не ја врши својата улога во насока на гарантирање на безбедноста и здравјето на работниците. Согласно Стратегијата за 2010-2014 година (сега заменета со Стратегијата за 2016-2020 година), требаше да се основа фонд за безбедност и здравје при работа кој би делувал во насока на подобрување на безбедноста и здравјето на вработените на работа пропратен со акциски план.

Црна Гора нема никаква правна рамка за воспоставување на Национален совет за безбедност и здравје при работа. Треба да се нагласи дека во рамките на Социјалниот совет има Служба за безбедност и заштита при работа, но таа не функционира во последните неколку години. Формирањето на вакво национално тело е сè уште на ниво на почетни идеи кои произлегуваат од надлежните министерства, но ваквите иницијативи не се развиваат натамошно. Една од причините е актуелната рестриктивна политика на Црна Гора во однос на формирање нови државни тела.

Во насока на дополнителни согледувања

Советите за безбедност и заштита при работа не ирејсшавава политичка волја иуку разбирање на усогласените интереси

Надлежностите, опсегот и обликот на делување, како и знаењето кое го имаат акумулирано овие тела се релативни претпоставки кои треба да се земат предвид при имплементирањето на идеи за партиципаторни и инклузивни тела кои треба да придонесат за подобреното и ефикасно делување во дадена област. Кои се предностите и ефектите од воспоставувањето на ваков вид на советодавно тело, во овој случај социјалната сфера која се занимава со правата за безбедни работни услови? Ова е прашање кое им претходи на прашањата за облиците на делување на овие институции со цел градење и подобрување на нивните капацитети. Знаејќи го одговорот на ова прашање, би можеле да ги поставиме основните столбови и пристапи за јакнење на организациските и институционалните аспекти во насока на постигнување на дефинираните надлежности, но исто така во насока на нивно проширување со нови.

Сето ова е со цел да се прошири влијанието на Советот за БЗР во поглед на наследењето и имплементирањето на регулативите за безбедност и здравје при работа, како и применување на партиципаторен пристап и партнерства за креирање и применување на практики, мерки и правни рамки во областа на безбедност и здравје при работа. Проценката на организациските и институционалните капацитети на Националните совети за БЗР, т.е. телата кои имаат пропишани надлежности и состав кои се во согласност со законот, треба да вклучуваат и разбирање за разликите и сличностите на овој вид тела наспрема останатите видови на организации.

Во суштина, Советите за безбедност и заштита при работа се тела кои се занимаваат со стратешки приоритети во дадена област, а главната причина за нивното воспоставување лежи во потребата да се обединат различните профили и знаење неопходно за организација на дадена сфера. Главната компаративна вредност на постоењето и функционирањето на Советот за безбедност и заштита при работа како структура со одредени надлежности лежи во фактот што овој облик на третирање на прашања се темели на начелото на инволвирање на повеќе страни кои имаат различни нивоа и делокруг на знаење и искуство. Со други зборови, овој вид на тело ги обединува следниве компоненти и фактори кои доведуваат до објективно размислување и усогласени одлуки: континуирана комуникација меѓу засегнатите страни, различни експертски искуства во оваа област и постигнување влијание и ефект врз системот за безбедност и заштита при работа, а во насока на ефективна и ефикасна примена на законодавството и спроведување на практики и превентивни мерки во оваа област.

Континуираното подобрување на капацитетите на овие тела е директно поврзано со подобрувањето на квалитетот и исходите од нивното работење. Внатрешните организациски функционални капацитети и институционалните капацитети со кои се легитимизира работењето на овие тела во поширокото надворешно опкружување е насочено кон носителите на назначените надлежности и нивно оспособување за постигнување на нивните цели во услови на организациска и техничка поддршка, како и зајакнати капацитети. Проценката на капацитетот на Националните совети за БЗР овозможува резултатите од ваквата проценка да послужат како основна студија за изработка на план за следење и унапредување на моделите на функционалните Совети. Отаму, овие препораки целат кон предлагање идни чекори со кои би се зголемила ефикасноста на Советите и би се дале примери и предлози за креирање на модели на Совети во држави каде тие не се дел од системот со кој се регулира оваа социјална област. Овие препораки се претставени кумулативно и се извлечени од анализата на проценката на поединечните совети и тие би можеле да се применат и во сите слични тела.

Надлежности на Националните совети за БЗР

Подолу е дадена слика на најчестите начини на спроведување на надлежностите на Националните совети за БЗР во проект државите.

Како Советот ги остварува своите надлежности?

На барање на Владата

По пат на редовно известување за евалуација на системот за безбедност и здравје при работа

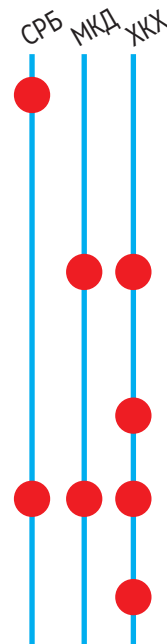
На негова сопствена иницијатива

На барање на други организации/ институции

Согласно претходно подготвена годишна програма

Како одговор на актуелната ситуација во областа на безбедноста и здравјето при работа (БЗР)

Согласно претходно подготвен стратешки план за работа со јасно дефинирани цели и мисија

Слика 11 - Како Советот ги остварува своите надлежности?

Забелешка: Во случајот на Македонија, прикажаните податоци се изнесени од страна на најголемиот број испитаници

Карактеристиките на Националните совети предмет на проценката се следниве:

- Нив ги формира Владата врз основа на Законот за безбедност и заштита при работа или во случајот на Србија, овој Совет е формиран со Одлука на Владата врз основа на Законот со кој се регулира работењето на Владата.
- Согласно Законот за БЗР и владината Одлука, се утврдува и составот и структурата на Националните совети за БЗР, како и назначувањето на Претседателот на Советот.
- Надлежностите и главните цели на самите Совети се пропишуваат согласно Законот за БЗР и владината Одлука.
- Мандатот, известувањето за работењето, правилата и процедурите за работа, како и организациските аспекти, т.е. професионалните и административни и технички теми се опфатени поединечно или делумно со Одлуките за воспоставување на овие тела.

Како советодавни тела, Советите за БЗР во главно се занимаваат со давање мислења и препораки за статусот на БЗР, препораки за потенцијални решенија, итн. Оттаму, како главни пристапи во спроведувањето на нивните надлежности, тие вршат редовно следење и ги информираат владините тела и јавноста за нивните иницијативи. Посебната улога која ја имаат овие Совети е да придонесат кон развивање на социјалниот дијалог кај засегнатите страни. Овој концепт на регулирање на функционирањето на овие т.н. форуми за практикување на координирани залагања од засегнатите страни во однос на регулирањето на областа на БЗР би можело да се надополни со воведување на процеси за подготовка на стратешки и годишни планови, стратегија за комуницирање со јавноста, проценка на потребите и развивање на планови за обука за Членовите на Советот во областа на безбедноста и здравјето при работа. Очигледно, ваквите практики доведуваат до јакнење на внатрешните капацитети на Советот за БЗР во однос на неговото планирање на долгорочните цели. Процесот на планирање овозможува сосредоточување на приоритетите во областа на БЗР и прилагодување кон промените и навремено

реагирање во рамките на нивните можности. Покрај ова, треба да се забележи дека ваквите практики исто така доведуваат до усогласување на мисијата и надлежноста на Советот со останатите национални стратегии и програми во оваа област, како придонес кон комплементарноста во делувањето на сите субјекти. Ова усогласување е секако чекор понапред во реализацијата на институционализираниот и транспарентен социјален дијалог.

Организациска независност и структура на Националните совети за БЗР

Во согласност со законските регулативи со кои се воспоставуваат Националните совети за БЗР, националните влади ја пропишуваат структурата на членството и именувањето на претседателските и заменичките функции. Што се однесува до административните и техничките аспекти во врска со функционирањето на овие тела, најчесто тие се обезбедени од страна на линиските министерства под чија надлежност е работењето на овие Совети за БЗР. Во случајот на Македонија и Косово, на што укажуваат и одговорите на прашалникот за проценка на организациските и институционалните капацитети на Советите за БЗР, овие Совети имаат усвоено Деловодници со кои се регулираат правилата и процедурите на нивното работење. Покрај административната и техничка поддршка која ја релевантните министерства им ја обезбедуваат на Советите за БЗР, се препорачува Советот да има поголема контрола врз овој аспект на работењето. Предностите на ваквата административна и организациска и техничка поддршка придонесуваат за подобрување на ефикасноста на самите Совети. Имено, ова води кон подобрување на планирањето, координацијата, поорганизираното управување и комуникација со општата јавност, и секако организациската на состаноците на Советот за БЗР.

Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности

Евалуацијата на функционирањето на системот за БЗР и законодавството со кое се регулира оваа област, а во врска со надлежностите на Советите за БЗР како советодавни тела, би можела да се изведува на редовна основа и согласно методологиј за која би се обучиле Членовите на Советот. Овој вид на ефекти во вид на резултати од работењето на Советот ќе им овозможи на Владата и на јавноста да бидат информирани за ситуацијата во областа на БЗР по пат на преземање иницијативи за промена и подобрување на законската рамка и мерките со кои се постигнува јакнење на влијанието на системот за БЗР во смисла на исполнување на обврските од страна на сите инволвирани страни. Дополнително, структурата и составот на Советите за БЗР, т.е. влучувањето на сите релевантни фактори му овозможува на ова тело квалитетно да придонесе во предлагањето мерки за едукација во областа на БЗР, како и залагање за нив.

Слика 12 - Каков вид на документи изработува Советот како резултат на спроведувањето на своите овластувања и активности?

Забелешка: Во случајот на Македонија, прикажаните податоци се изнесени од поголемиот број испитаници

Поefикасно функционирање на Советите за БЗР

Во однос на насоката во која треба да се развива организацискиот аспект на Советот за БЗР, испитаниците ги извојуваат аспектите прикажани на Сликата 3. Во однос на моделот согласно кој тие би функционирале подобро и во однос на можните насоки за развој на нивната улога, Националните совети за безбедност и здравје при работа ги издвојуваат следниве потенцијални чекори во поглед на постигнување на оптимална комбинација на надлежности и форма:

- Националните совети за БЗР се тела во кои збирот на знаење, експертиза и влученост во Советите за БЗР овозможува проширување на надлежностите и во други области од системите за БЗР. Овие нови надлежности треба да произлезат од заедничката анализа на владини институции и организации кои се членки на Советите за БЗР.
- Техничкиот и административен персонал под директно раководство на структурите на Советот може да влијае на квалитетот на изведувањето на активностите и подобрување на работењето на самите тела.
- Управувањето со сопствен буџет, кој се усвојува согласно Годишните планови за работа и во согласност со усвоената стратегија, претставува значаен чекор кон подобрување на функционирањето на Советите, т.е. зголемена ефикасност за постигнување на зацртаните

цели. Секако, реализацијата на финансиските средства ќе биде под директна контрола на државните институции.

Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

Да премине од неформално во формално тело

Проширени надлежности

Техничко-административен персонал

Финансиска поддршка за имплементацијата на годишните програми за работа на Советот

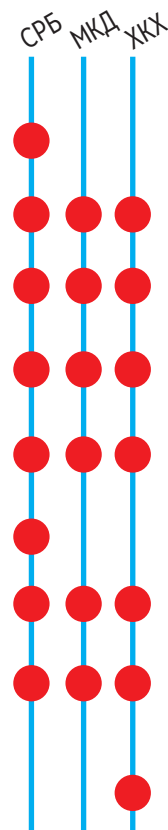
Обука за членовите на Советот

Повеќе состаноци во текот на годината

Поголема видливост кај јавноста

Комуникација, соработка и размена на искуства со сродните тела во регионот и пошироко

Вклучување на други организации и институции во членството на Советот

Слика 13 - Кои од следниве организациски аспекти сметате дека Советот треба да ги има во иднина во насока на поефикасно функционирање?

- Зачестеноста и бројката на состаноци на Советот треба да ја одразува ситуацијата во оваа област и да биде во согласност со упатствата содржани во стратешките и годишните планови.
- Во линија со темите кои се покриваат во областа на БЗР, Националните совети, заедно со субјектите кои ги имаат тие основано, т.е. националните влади, а во интерес на јакнење на овие тела, треба да ги земат предвид можностите за проширување на нивните надлежности за донесување одлуки во полето на безбедност и заштита при работа.
- Една од основните задачи на Националните совети за БЗР е да осигура транспарентност и видливост кај јавноста. Оттаму, тие треба да имаат интерни документи во вид на стратегии или акциски планови со што работењето на Советите ќе се доближи до самите засегнати страни во овој систем, како и до општата јавност.
- Со цел јакнење на експертизата на работењето на Советот, треба да се разгледа можноста Претседателот на Советот да има право да го прошири составот на Советот за одредени сесии посветени на конкретни БЗР прашања. На овој начин, ќе се подобри перцепцијата кај институциите кои членуваат во Советот во поглед на нивното суштинско учество во дијалого, како и искористување на специјализирано знаење заради јакнење на целосниот БЗР систем.
- Зголемена соработка на Националните совети за БЗР со други организации, особено со НВО кои спроведуваат различни проекти поврзани со оваа област, со што би се зголемило влијанието од работењето на овие тела и би се понудила можност за јакнење на нивниот капацитет, особено во полето на управување со проекти, градење вештини за застапување и лобирање, и секако поголема видливост кај јавноста.

- Дефинираните надлежности и самата причина за воспоставување на овие Национални совети за БЗР и составот на сите релевантни засегнати страни во областа обезбедува солидна основа за планови за застапување и лобирање, а особено во областа на донеување закони и нивно унапредување. Оттаму, во оваа насока овие Совети треба да ги развијат следниве капацитети: градење на капацитети за планирање и евалуација: истражување и известување; координирање со останатите чинители во областа; развивање на поединечните капацитети на Членовите на Советот и следење на социјалната ситуација од политички, економски и друг аспект во однос на подготвеноста и ефикасноста на политиките кои се спроведуваат во областа на безбедноста и здравјето при работа.

Меѓусебно поврзани прашања

Државите во регионот кои учествуваат во спроведувањето на овој проект за кој се врши и оваа проценка, и кои сè уште немаат воспоставено Национални совети за безбедност и здравје при работа (Албанија и Црна Гора) треба да целат кон модел кој ги одразува националните специфики со употреба на компаративна анализа на моделите кои се применуваат во регионот (како резултат на сличноста на системите), како и усвојување на добри практики од земји-членки на ЕУ. Во секој случај, процесот на воспоставување на овие совети треба да е инклузивен во стадиумот на избор на модел, дефинирање на надлежностите и организациската поставеност.

Модел и искуства од земјите-членки на ЕУ

Во австрискиот модел на социјален дијалог во областа на БЗР, советодавното тело има една од клучните улоги во креирањето на законската рамка, како и информирање на надлежното министерство за работењето на центрите за превенција предводени од страна на осигурителни компании. Трипартитното тело го свикнува Централниот инспекторат за труд. Овој пример покажува дека овој вид на тело би можел исто така да се користи за да се следи работењето на релевантните институции и организации.

Националните совети би можеле да имаат посебен придонес кон изработката на регулативата како што е случајот со Белгија. Имено, Високиот совет за превенција и заштита при работа на Белгија има улога на социјалното консултативно тело на меѓу-професионално ниво. Социјалните партнери се подеднакво застапени во овој Совет. Советот го советува Министерот за труд во однос на процесот на донесување политики.

Во случајот на Бугарија, Националниот совет исто така е консултиран при усвојувањето на национални програми и стратегии во областа на работните услови. Интересно е да се забележи дека со овој совет претседава Министерот за труд и социјална политика, додека пак организациите на работници и работодавачи го бираат заменик-потпретседавачот на ротирачка основа.

Хрватскиот модел на социјален дијалог, во главно како резултат на заедничките минати искуства, во голема мера се поклопува со основниот модел на Националниот совет за БЗР на трите држави кои подлежат на организациска проценка. Слични модели се практикуваат во држави како што се Кипар, Чешката република, Грција, Германија, Ирска, Италија, Латвија, Шпанија, Португалија, Словенија, Словачка, Данска, Романија, Шведска, Луксембург и Финска. Заедничко за сите овие искуства е што овие тела се под директна надлежност на Министерството за труд и социјална политика; Нивната главна задача е да имаат советодавна улога во однос на законодавната рамка, нејзината имплементација и да даваат мислења во однос на ситуацијата во областа на БЗР. Слична практика може да се забележи и во случајот на Франција. Националниот совет во оваа држава е поткрепен со мали реформски промени преку воспоставување на дополнителни тела за социјален дијалог на национално и регионално ниво во рамките на истото тело. Унгарскиот модел, покрај веќе постоечките заеднички надлежности, е окарактеризиран со фактот дека е дополнително на опсежниот домен на надлежности и има значајна улога во информирањето на јавноста за ситуацијата поврзана со БЗР.

